

114

Instituut voor het Onderzoek der Zee

Eigendom van het
Westvlaams Economisch Studiebureau
Brugge Reeks / Boek

H. C. REDEKE

P134

Vangstatistieken van Hollandsche Stoomtrawlers

1904—1905

R

VANGSTATISTIEKEN VAN HOLLANDSCHE STOOM- TRAWLERS 1904—1905

DOOR H. C. REDEKE

69589

In het afgelopen jaar (Mei 1904—April 1905) werden wederom door tusschenkomst van den Directeur der Rijks-visschershaven te IJmuiden een veertigtal vangjournalen van stoomtrawlers en een achttal van stoombeugers ingeleverd. De bewerking der laatstgenoemde stuitte nog op eigenaardige tot dusverre nog niet overwonnen bezwaren en is uit dien hoofde tot nader uitgesteld. Het materiaal der stoomtrawlers werd op de in den vorigen jaargang dezer „Mededeelingen” beschreven wijze bewerkt, waarbij ik wederom over de krachtige hulp van den bij het Rijksinstituut voor het Onderzoek der Zee gedetacheerden luitenant ter zee A. M. VAN ROOSENDAAL mocht beschikken.

De schippers, die zich, soms aan boord van meer dan een stoomtrawler, met het bijeenbrengen van vangstatieken gedurende deze periode hebben belast, waren voor een goed deel deel dezelfde, die ons ook reeds in het voorafgaande jaar hun medewerking hadden geschonken, terwijl de anderen dit jaar voor het eerst meededen.

Hun namen zijn:

G. BAKKER,

H. DRIJVER,

J. DRIJVER,

J. J. ZWARTVELD,

KRAB,

P. HOEK,

C. HOOGENDIJK,

A. STAM.

Het aantal statistici is dus sinds het vorig jaar met een verminderd. Ook het materiaal is niet zoo rijk als het vorig jaar, ofschoon in sommige opzichten vollediger. Als oorzaken hiervan zijn te noemen, dat sommige onzer stoomtrawlers in den zomer bij IJsland gingen visschen en dus geen Noordzeestatistiek konden bijhouden, terwijl aan den anderen kant de opgaven voor de vischgronden langs de Hollandsche kust zich over meer maanden uitstrekken dan in de vorige periode. De

journalen bevatten de gegevens van c.a. 18000 uren tegen ongeveer 21000 uren in 1903—1904, die op achttien in de Noordzee bezuiden den 58^{en} breedtegraad en wel in het centrale en oostelijke deel daarvan gelegen zijn. Van sommige voor de Nederlandsche visscherij hoogst belangrijke vischgronden ontbreken echter, zooals aanstonds blijken zal, voor tal van maanden de zoozeer gewenschte opgaven, terwijl andere door slechts enkele trekken vertegenwoordigd zijn. Hoewel er dus ook thans weer een goed stuk werk is verricht en een geenszins te versmaden statistisch materiaal werd bijeengebracht, is het toch te bejammeren, dat het aantal der medewerkers niet grooter, het materiaal niet veel vollediger is, daar de uitkomsten van deze statistische onderzoekingen voor de praktijk, waarvoor zij, het kan niet nadrukkelijk genoeg gezegd worden, op de eerste plaats worden ingesteld, des te bruikbaar zijn, naarmate het materiaal vollediger is.

Een oproep tot medewerking voor volgende jaren aan schippers en reeders van stoomtrawlers moge derhalve ook hier aan de bespreking der jongste uitkomsten voorafgaan.

Ik geef nu eerst een overzicht over het aantal waarnemingen, verdeeld over de bovengenoemde vischgronden. Wanneer het aantal uren per maand en per vischgrond evenwel minder dan 10 bedroeg, bleven zij hier als ook bij de verdere bewerking buiten beschouwing.

Zooals uit nevenstaande tabel blijkt, is het aantal vischgronden, waarop onze statistieken betrekking hebben, sinds verleden jaar met een drietal vermeerderd, t.w.: Vlake van de Maas, Helgolandsche Bocht en de Smith Knoll-gronden. De waarnemingen zijn er evenwel slechts gering in aantal en daarom van weinig beteekenis.

Het best van alle zijn de Terschellinger en Amelander gronden vertegenwoordigd, n.l. met 5192 uren, welke over alle maanden van het jaar verdeeld zijn, in tegenstelling met het vorig jaar, toen het aantal uren slechts 2773 bedroeg en October ontbrak.

Van de Doggersbank zijn slechts voor 3066 uren waarnemingen ingeleverd, tegen 5398 in 1903/1904, verdeeld over een geringer aantal maanden. Het is wenschelijk gebleken het groote gebied van de Doggersbank te verdeelen in tweeën: een centraal gedeelte, omvattende het eigenlijke vlakkere

Tabel I

Groep	N ^o .	VISCHGROND	Totaal aantal uren		
			Zomer- half- jaar	Winter- half- jaar	Geheel jaar
A	0	Vlakte van de Maas	11	—	11
	1	Bruine Bank en Breeveertien	478	1029	1507
	2	Haaksgronden	909	1260	2169
	3	Tersch. en Amelandergronden	2037	3155	5192
	4	Borkumrif Grond	261	679	940
	4 ^a	Helgolandsche Bocht	—	78	78
B	5 ^a	Doggersbank midden	1245	894	3066
	5 ^b	Doggersbank N.- en N.W.-rand		927	
	6	Kleidiep	934	1497	2431
C	7	Oestergronden	139	121	830
	8	Barrendiep		570	
	9	Hornsrif Buitengrond	153	18	171
D	10	Jutlandbank	—	—	—
	11 ^a	Zuid-Slijkbank	43	307	350
	11 ^b	Noord-Slijkbank	—	305	305
	12	Kleine Visschersbank	—	118	118
E	13	Groote Visschersbank	—	737	737
F	14	Smith Knoll Gronden	—	13	13
Totaal . .			6210	11708	17918

middengedeelte van de bank, en de naar het N. en N.W. gelegen randgebieden. Evenals verleden jaar zijn onder Kleidiep ook die trekken opgenomen, welke aan den Zuidoostrand van de Doggersbank, dus op de grens van de bank en het Kleidiep vielen.

Een soortgelijke splitsing is ook tusschen de slijkbanken gemaakt, waar dit keer de trekken voldoende gelokaliseerd waren om een afzonderlijke behandeling der beide banken mogelijk te maken.

Het omgekeerde deed zich voor bij de zomervangsten op de Oestergronden en het Barrendiep. Voor de weinige daar verrichte trekken was het niet wel mogelijk aan te geven op welk der beide aangrenzende gronden zij eigenlijk vielen.

Deze laatste gevallen hebben evenwel betrekking op vischgronden, waar te oordeelen naar onze trawlstatistieken niet regelmatig door Hollanders gevischt wordt. Voor ons zijn de onder Groep A en B genoemde van het meeste belang en deze zijn, zooals uit de hierachterstaande uitkomsten der berekeningen valt af te leiden, tamelijk wel vertegenwoordigd.

Vangstatistiek van stoomtrawlers 1904/1905

Zomerhalfjaar

VISCHGROND		Maand	Totaal aantal uren	Vangst per uur								
Nº.	Nadere omschrijving			Tarbot	Griet	Tong	Schol	Schar	Schelvisch	Groote Kabeljauw	Kl. Kabelj.	Wijting
				Stuks			Kilogram		Stuks	Kilogram		
0	Vlakte v. d. Maas	Aug.	11	0.7	0.5	2.7	24.0	10.5	—	—	—	—
1	Bruine Bank en Breeveertien	Mei	216	0.9	0.3	2.8	37.6	6.8	—	0.2	0.1	4.0
		Juni	89	1.8	0.3	5.6	25.1	12.3	—	—	—	0.5
		Juli	124	1.6	0.6	3.1	21.2	8.2	—	—	—	—
		Sept.	49	0.8	0.4	1.0	31.0	9.4	—	—	—	—
2	Haaksgronden	Juli	218	2.0	0.3	4.8	32.3	9.6	0.5	+	0.2	2.7
		Aug.	500	1.5	0.5	4.4	48.8	17.2	—	—	—	—
		Sept.	191	2.4	0.8	4.6	33.2	7.1	—	—	—	3.6
3	Tersch. en Amel. Vlakte	Mei	445	4.3	0.9	12.0	26.4	5.5	5.0	+	0.1	2.8
		Juni	742	4.2	0.6	7.3	35.4	6.5	3.0	+	—	2.4
		Juli	323	3.4	0.7	7.3	50.6	11.2	0.5	+	—	1.9
		Aug.	388	3.2	0.6	7.2	57.3	23.6	—	—	—	0.5
		Sept.	65	3.3	0.3	6.5	29.7	5.7	—	—	—	—
		Okt.	74	1.1	0.1	11.7	50.0	0.6	—	0.4	—	4.7

VISCHEGROND		Maand	Totaal aantal uren	Vangst per uur								
N ^o .	Nadere omschrijving			Tarbot	Griet	Tong	Schol	Schar	Schelvisch	Groote Kabeljauw	Kl. Kabelj.	Wijting
				Stuks			Kilogram			Stuks	Kilogram	
4	Borkumrif-grond	Mei Sept.	64 197	1.4 4.2	0.8 0.5	8.0 8.5	18.6 19.1	13.6 4.3	— —	0.6 —	— —	— 0.5
5	Doggersbank. .	Sept. Okt.	182 1063	0.2 0.1	+ +	— +	2.0 1.5	1.6 2.3	73.1 154.4	0.1 0.1	7.6 5.2	1.0 1.7
6	Kleidiep	Aug. Sept. Okt.	189 629 116	0.3 0.2 0.1	+ + +	0.1 0.1 0.1	6.9 6.6 3.2	0.1 0.5 —	49.9 58.6 54.5	3.7 0.7 0.1	8.3 10.2 6.5	1.8 5.8 0.8
7-8	Oestergronden Barrendiep. .	July	139	1.8	0.2	1.4	14.1	1.7	36.4	0.1	1.1	5.7
9	Hornsrif Buitengrond .	Okt.	153	2.7	1.0	8.7	32.3	2.8	7.3	0.6	2.1	—
11 ^a	Zuid-Slijkbank. .	Okt.	43	0.1	—	+	8.6	—	51.4	+	8.6	4.3

Vangstatistiek van stoomtrawlers 1904/1905

Winterhalfjaar

1	Bruine Bank Breeveertien .	Jan. Febr. Mrt. April	585 172 28 244	0.2 0.1 0.1 0.3	0.2 0.1 — 0.4	2.1 2.0 6.0 2.6	10.4 16.3 15.1 52.0	1.0 2.7 1.7 12.4	— — — —	4.7 0.7 0.3 0.1	1.7 — — —	3.6 4.9 3.4 1.2
2	Haaksgronden .	Jan. Febr. Mrt. April	505 269 34 452	0.2 0.1 0.1 0.4	0.3 0.2 0.3 0.1	3.5 3.1 4.0 5.0	16.4 10.7 12.4 49.3	0.3 0.8 1.4 10.3	— — — —	4.0 1.7 0.9 +	0.1 — — —	23.9 3.9 1.4 5.7

VISCHGROND		Maand	Totaal aantal uren	Vangst per uur								
Nº.	Nadere omschrijving			Tarbot	Griet	Tong	Schol	Schar	Schelvisch	Groote Kabeljauw	Kl. Kabelj.	Wijting
				Stuks			Kilogram			Stuks	Kilogram	
3	Tersch. Bank en Amel. Vlakke.	Nov.	999	1.7	0.7	10.8	62.2	3.1	1.1	0.3	0.1	2.4
		Dec.	760	1.3	0.9	10.8	25.7	2.2	1.1	0.8	+	10.5
		Jan.	20	0.9	—	2.4	8.1	—	—	2.2	—	4.6
		Febr.	195	0.1	0.3	1.9	29.8	9.1	—	1.0	1.4	3.6
		Mrt.	706	0.2	0.2	3.2	41.7	5.6	—	1.2	—	27.8
		April	475	0.1	0.1	5.1	45.4	12.5	—	0.1	—	3.4
4	Borkumrifgrond	Mrt.	525	0.3	0.2	2.4	148.2	6.2	—	0.3	—	1.5
		April	154	0.8	0.6	4.6	15.3	4.8	0.3	0.8	—	3.3
5a	Doggersbank Centr.	Nov.	589	0.2	+	+	0.4	25.7	52.0	0.2	4.0	2.6
		Dec.	60	0.3	0.1	0.1	7.3	1.2	47.5	0.2	8.8	7.7
		Jan.	101	0.4	0.1	+	1.4	0.8	46.2	0.3	5.8	2.6
		Febr.	144	0.2	—	+	0.1	—	28.4	2.7	7.6	7.7
5b	Doggersbank N.- en NW.-rand	Dec.	78	0.3	—	0.1	1.8	—	38.0	0.1	12.8	11.7
		Jan.	99	0.3	+	0.1	—	—	94.6	0.5	1.4	0.7
		Febr.	697	0.2	+	+	0.1	0.5	42.8	2.2	2.9	2.0
		Mrt.	53	0.6	+	—	1.8	—	35.1	0.7	0.9	7.0
6	Kleidiep	Nov.	198	0.2	0.1	+	1.4	—	34.7	0.1	2.6	8.0
		Dec.	839	0.4	+	0.1	0.9	0.1	54.8	0.2	2.4	4.4
		Jan.	426	0.4	+	0.2	0.5	0.5	32.1	0.7	3.5	5.7
		Febr.	34	0.6	0.1	0.4	3.4	1.4	15.6	1.6	4.7	1.4
7	Oestergrond . .	Dec.	108	2.0	0.3	5.8	4.9	—	7.0	1.4	0.4	1.5
		Mrt.	13	1.3	0.2	3.0	3.5	7.1	—	1.5	—	7.1

VISCHEGROND		Maand	Totaal aantal uren	Vangst per uur								
Nº.	Nadere omschrijving			Tarbot	Griet	Tong	Schol	Schar	Schelvisch	Groote Kabeljauw	Kl. Kabelj.	Wijting
				Stuks			Kilogram			Stuks	Kilogram	
8	Barrengrond . .	Nov.	44	0.9	1.1	0.3	—	—	14.6	0.3	—	1.1
		Dec.	16	1.9	0.3	7.9	—	—	27.3	0.6	—	8.6
		Jan.	434	0.8	+	3.1	0.8	—	27.5	0.4	4.5	4.5
		Mrt.	76	1.3	0.1	3.8	1.2	1.2	10.0	1.5	3.6	8.2
9	Hornsrif Buitengrond .	Febr.	18	0.1	0.2	0.4	1.3	—	10.2	0.8	10.2	—
11 ^a	Zuid-Slijkbank .	Dec.	34	0.2	—	—	4.1	—	31.6	0.2	6.9	5.5
		Jan.	72	0.4	0.1	0.9	0.2	—	50.8	0.3	6.6	6.3
		Febr.	190	0.4	+	0.4	2.9	0.2	42.6	0.6	10.8	21.3
		Mrt.	11	0.1	—	—	2.2	—	13.1	1.1	—	—
11 ^b	Nrd.-Slijkbank .	Jan.	19	0.4	0.1	—	4.8	—	24.2	0.4	7.0	14.5
		Febr.	296	0.1	+	+	0.6	0.2	59.3	0.3	5.7	4.5
12	Kleine Vis- schersbank . .	Jan.	53	0.4	—	0.3	—	—	27.2	0.4	6.1	8.8
		Febr.	20	0.6	0.2	—	10.6	—	205.2	2.3	10.6	—
		Mrt.	45	0.2	0.1	—	4.1	—	79.7	1.5	8.7	0.2
13	Groote Vis- schersbank . .	Febr.	320	0.1	+	+	0.4	—	55.5	2.4	1.6	1.2
		Mrt.	417	0.1	+	—	0.6	—	93.5	0.5	4.1	0.3
14	Smith Knoll gronden . . .	April	13	0.8	—	0.5	10.6	—	—	0.1	—	3.5
15	Helgolandsche Bocht	April	78	0.6	0.2	6.0	8.5	1.8	1.8	1.0	—	1.2

Behalve de reeds vroeger behandelde visschen: tong, schol, schar, schelvisch, kabeljauw en wijting, bevatten deze tabellen ook de gegevens voor tarbot en griet, die, zooals blijkt, vooral voor de bovengenoemde gronden sub A en B van beteekenis zijn. Evenals vroeger zijn de maxima door vette druk sprekend, terwijl — aanduidt, dat de vischsoort niet in de vangst vertegenwoordigd was, en + aanduidt, dat de vangst zóó gering was, dat zij per uur minder dan 0.1 der gebruikelijke eenheid bedroeg.

Gaan wij thans eerst de afzonderlijke vischsoorten na.

Gelijk ook uit de resultaten van de periode 1903—1904 (zie vorige Jaargang blz. 209) bleek, spant onder alle visschen de *Schelvisch*, wat 'e vangst per uur aangaat, de kroon.

Terwijl in het zuidelijke gebied (gronden 0—4) geen schelvisch van beteekenis gevangen werd, komen in de noordelijke Noordzee, zoowel in de laatste zomer- en herfstmaanden als in den winter, uurvangsten van belang voor. Zoo werd in October op de Doggersbank 154.4 K.G. per uur gevangen; men zal zich de rijke schelvischaanvoeren van verleden najaar herinneren! Op de Kleine Visschersbank steeg het aantal zelfs tot 205.2 K.G. per uur. Daar hier echter over slechts weinige waarnemingen beschikt werd, verdient dit cijfer overigens geen verdere aandacht.

Het opmerkelijkste verschijnsel, dat ons de voor ons liggende statistiek doet kennen, is evenwel, dat de betreffende rijke schelvischvangsten, die ten vorige jare op de Terschellingen en Amelander Vlake en zelfs op de Haaksgronden werden gemaakt, in dit jaar ten eenenmale ontbraken.

Kon verleden jaar aan de hand der statistieken worden aangetoond, dat de schelvisch zich in het door ons onderzochte gebied in herfst en winter van af de Doggersbank in zuidelijke richting had verplaatst, zoodat rijke scholen in December maar vooral in Januari zich op onze noordelijke kusten vertoonden en de vangst in laatstgenoemde maand zelfs tot 40 K.G. per uur steeg — in den afgelopen winter heeft zich de schelvisch zoover zuidwaarts niet vertoond en waren de vangsten op de Terschellinger en Amelander Gronden dan ook van geen beteekenis, die der Haaksgronden nihil.

Dit resultaat is volkomen in overeenstemming met de uitkomsten, welke in de maanden Januari—Maart 1905 met het onderzoekingsvaartuig „Wodan” zijn verkregen. In de genoemde maanden werd het gebied tusschen de Hollandsche

kust, Doggersbank en Helgolandsche Bocht zeer intensief onderzocht, voornamelijk met het doel de verspreiding der drijvende schelvischeieren en het voorkomen van zich voortplantende schelvischen in dat gebied na te gaan. Hierbij dienden de in den winter 1903—1904 met betrekking tot dit punt opgedane ervaringen, maar bovenal de uitkomsten der vangstatistieken van de vorige periode als punt van uitgang. Tegen alle verwachting in werden evenwel niet alleen slechts weinige eieren, maar ook nagenoeg geen schelvischen gevangen. Alleen op de noordelijkste stations van de „Wodan” in het Kleidiep en op de Doggersbank werden eenige trekken gedaan, waarin vrij veel schelvisch voorkwam.

Lag nu het vermoeden voor de hand, dat wij hier met een van dien van het vorig jaar afwijkenden toestand te doen hadden, zoo lieten de uitteraard betrekkelijk weinige waarnemingen niet toe, een zekere gevolgtrekking te maken. Daarop kwamen evenwel de uitkomsten onzer statistiek-bijhoudende trawlers ons vermoeden bevestigen en nu is het achteraf niet verwonderlijk, dat het met de „Wodan” verkregen resultaat tamelijk negatief was.

Een verklaring van dit opmerkelijke verschijnsel kan echter voorshands nog niet gegeven worden; daarvoor zijn verder voortgezette onderzoekingen noodig, zich uitstrekkende over een langere periode dan enkele jaren, onderzoekingen, welke voor een deel van statistischen aard zijn, voor een ander deel zich bezig houden met de levenswijze dezer visschen en derzelve verhouding tot den natuurkundigen toestand van het zeewater.

Eén verschijnsel is echter misschien in dit verband nog van belang en dat is, dat de maxima voor de meest noordelijke gronden van het bewerkte gebied alle vallen in de eerste maanden volgend op die, waarin de rijke vangsten op de Doggersbank voorkomen. Zoowel op het noordelijkste gedeelte van de Doggersbank als op den Barrengrond, de Slijkbanken en de Visschersbanken werden in de maanden Januari tot Maart 1905 grooter schelvischvangst gemaakt, dan in de onmiddellijk voorafgaande maanden, terwijl ter zelfder tijd de vangsten op de Doggersbank verminderden. Wellicht is hierin een, zij het ook vage aanwijzing te vinden, dat de schelvisch zich, in tegenstelling met verleden jaar, gedeeltelijk meer in noordelijke richting heeft bewogen.

Vervolgens komt de *Schol.* In het algemeen vertoonen de

scholvangsten denzelfden gang als in de voorgaande periode: twee maxima, een in voor- en najaar elk met daartusschen een minimum en een tweede, veel dieper minimum in de eerste maanden van het jaar.

Opmerkelijk is de hooge vangst op de Terschellinger en Amelander vlakte in November, 62.2 K.G. per uur en de plotselinge stijging der vangsten in April op de Bruine Bank, Breeveertien en Haaksgronden. Een ongekend hoog cijfer vertoont Borkumrifgrond in Maart n.l. 148.2 K.G. per uur! Hoe rijk aan schol de vischgronden der zuidelijk Noordzee in vergelijking tot die der noordelijke Noordzee zijn, blijkt opnieuw uit de tabellen. Alleen de gronden bij Hornsrif, die bekend zijn om de visscherij, die daar vooral door Denen en Engelschen wordt uitgeoefend, blijken in October schol van eenige beteekenis te hebben opgeleverd.

Tong. De tong gaf in het algemeen eenigszins hoogere cijfers dan in 1903—1904. Het rijkst waren weer de Terschellinger en Amelander Vlake, waar vooral in de maanden Mei en October, maar dan ook in November en December knap tong gevangen werd. Jammer genoeg ontbreken de maanden April—Juni voor de Haaksgronden; het zou belangrijk zijn te weten, of in dezen tijd der groote tongvangsten der Heldersche visschers (die grootendeels de Haaksgronden bevissen) ook door de stoomtrawlers veel tong gevangen werd.

Op het meerendeel der noordelijke gronden werd praktisch geen tong gevangen.

Tarbot en Griet vertoonen de minste schommelingen, doch zoowel plaatselijk als tijdelijk duidelijke verschillen. Beide worden bij voorkeur in het zuidelijk deel en 's zomers gevangen, in het gunstigste geval echter niet meer dan vier stuks per uur gemiddeld. Het is een tot dusverre nog onopgelost probleem, waaraan het is toe te schrijven, dat deze visschen wier voortplantingsvermogen eenige malen groter is, dan dat van de schol, betrekkelijk zoo schaarsch zijn.

Kabeljauw werd er dit jaar in de zuidelijke Noordzee iets meer gevangen dan het vorig jaar, terwijl de *wijting* ook thans weer zich als uitgesproken wintervis deed gelden.

De vorenstaande uitkomsten zijn voor enkele, voor onze

vischers belangrijkste, gronden in onderstaande tabel IV nog eens samengevat. Daarin is voor de bedoelde gronden, naast het aantal uren, waaruit de gegevens berekend zijn, vermeld, hoe groot de gemiddelde vangst in het zomer- resp. winterhalfjaar is geweest van elk der voornaamste vischsoorten.

TABEL IV

Vischgrond No.	Totaal uren	Vangst per uur								
		Tarbot stuks	Griet stuks	Tong stuks	Schol K.G.	Schar K.G.	Schelvisch K.G.	Gr. Kabelj. stuks	Kl. Kabelj. K.G.	Wijting K.G.
Zomerhalfjaar: Mei—Oktober										
1	478	1	+	3	30	8	—	+	+	2
2	909	2	1	5	42	13	+	+	+	1
3	2037	4	1	8	40	10	2	+	+	2
5	1245	+	+	+	2	2	143	+	5	2
6	934	+	+	+	6	+	56	1	9	4
Winterhalfjaar: November—April										
1	1029	+	+	2	21	4	—	3	1	3
2	1260	+	+	4	27	4	—	2	+	13
3	3155	1	+	8	44	5	1	1	+	10
5	1821	+	+	+	1	1	47	1	4	3
6	1497	+	+	+	1	+	45	+	3	5

Eenigszins anders en nog overzichtelijker zijn dezelfde cijfers in de achterstaande tabel V gegroepeerd. Daar staan de uurvangsten der afzonderlijke vischsoorten in zomer en winter naast elkaar. ¹⁾

Met één oogopslag blijkt hieruit opnieuw, hoe groote verschillen in vangst tusschen zomer en winter kunnen voorkomen. De uitkomsten sluiten zich in het algemeen goed aan bij de in ons verslag der voorafgaande periode, 1903—1904, medegedeelde.

¹⁾ Evenals in de vorige tabel zijn onder het hoofd: Winterhalfjaar de vischgronden 5a en 5b (zie tabel I) ter wille van de regelmaat bijeengevoegd en de hoeveelheden tot geheele getallen afgerond.

TABEL V
Vangst per uur:

Gebied	Zuidelijke Noordzee						Noordelijke Noordzee			
Vischgrond . .	1		2		3		5		6	
Halfjaar . . .	Zomer	Winter	Zomer	Winter	Zomer	Winter	Zomer	Winter	Zomer	Winter
Platvisch										
Tarbot	1	+	2	+	4	1	+	+	+	+
Griet	+	+	1	+	1	+	+	+	+	+
Tong	3	2	5	4	8	8	+	+	+	+
Schol	20	21	42	27	40	44	2	1	6	1
Schar	8	4	13	4	10	5	2	1	+	+
Rondvisch										
Schelvisch. . .	—	—	+	—	2	1	143	47	56	45
Gr. Kabeljauw .	+	3	+	2	+	1	+	1	1	+
Kl. Kabeljauw .	+	1	+	+	+	+	5	4	9	3
Wijting. . . .	2	3	1	13	2	10	2	3	4	5

De boven vermelde verschillen komen in deze laatste tabel nog eens goed tot hun recht en bovenal blijkt daaruit, hoe zeer zich de gronden ter Zuidelijke Noordzee ten opzichte van hunnen rijkdom aan platvisch en rondvisch onderscheiden van die der Noordelijke Noordzee, voorzooover zij in ons overzicht zijn vertegenwoordigd.

Één ding moet evenwel bij voortduring in het oog worden gehouden en dat is, dat onze statistieken, helaas! nog steeds niet volledig genoeg zijn, om een in alle deelen juist beeld van den zomer- en wintertoestand onzer gronden te ontwerpen. Dit geldt intusschen meer in het bijzonder van de Doggersbank, waar slechts in twee, en het Kleidiep, waar slechts in drie van de zes zomermaanden door onze statistici gevischt werd. Het gemiddelde voor de schelvisch in den zomer op de Doggersbank, 143 K.G. per uur, is, daar het berekend is uit de twee maanden September en Oktober, waarin daar de meeste schelvisch gevangen kan worden, veel te hoog. Het is zelfs

denkbaar, dat het gemiddelde per uur, wanneer men over vollediger materiaal beschikte, in den zomer zou blijken lager te zijn dan in den winter. Eerst wanneer men over voldoende gegevens beschikt van stoomtrawlers, die ook in de maanden Mei—Juli op de Doggersbank visschen, kan dienaangaande zekerheid worden verkregen. De meeste Nederlandsche stoomtrawlers schijnen evenwel juist in die maanden elders hun geluk te beproeven en bij voorkeur (voorzoover zij niet naar IJsland gaan) de meer zuidelijk gelegen gronden te bevisschen. In dit geval is men dus voornamelijk aangewezen op de uitkomsten van de vangstatistieken, die door visschers van andere nationaliteiten worden bijgehouden en waarvan men de publicatie met belangstelling mag tegemoet zien.

Uit een en ander volgt — en het schijnt mij van belang, daarop nog eens nadrukkelijk te wijzen — dat onze vangstatistieken in hun tegenwoordigen vorm slechts bij de beantwoording van zeer bepaalde vragen van dienst kunnen zijn.

Op de eerste plaats — wij hadden reeds meermalen gelegenheid dit aan te toonen — kunnen zij licht verspreiden over het *trekken van de visschen* van den eenen vischgrond naar den anderen.

Vervolgens kunnen zij — zooals ik in mijn opstel over de tongvangsten bij dag en bij nacht¹⁾ heb aangetoond — over de *levenswijze van sommige visschen* nauwkeurige gegevens verschaffen.

Eindelijk — en daarin zie ik hun voornaamste beteekenis — vormen zij een uitgebreid materiaal voor de kennis van het *voorkomen en de verspreiding der visschen*, dat wel geschikt is om de uitkomsten der onderzoekingsvaartuigen op ruime schaal aan te vullen en te bevestigen.

Men mag evenwel, voor het oogenblik althans, de uitkomsten dezer statistieken in het algemeen niet beschouwen als een maatstaf voor de beoordeeling van den voor- of achteruitgang van de vischrijkdome op een bepaalden vischgrond. Niet alleen strekken zij zich daartoe over een nog veel te korte periode uit (geheel afgezien daarvan, dat de vangst van een ottertrawl nimmer een juist beeld van de bevolking op den afgevischten zeebodem kan geven, omdat een deel der visschen natuurlijk ontsnapt), maar ook zijn, gelijk boven reeds werd opgemerkt,

¹⁾ Deze Mededeelingen, 1905, blz. 109.

de gegevens van enkele belangrijke gronden zoo onvolledig, dat zij tot geheel verkeerde gevolgtrekkingen op dit punt aanleiding zouden kunnen geven.

Hoe vollediger de statistieken echter zijn, met des te meer zekerheid zal men na verloop van tijd over dit probleem kunnen oordeelen en het is derhalve in het belang van het visscherijonderzoek en daardoor van de visscherij zelve, indien nog meer, veel meer wordt medegewerkt, om de benoodigde gegevens te verzamelen en het aantal journalen het tiendubbele komt te bedragen van het aantal, dat tot dusverre wordt ingeleverd.

Ik eindig dan ook dit opstel met een hernieuwde aansporing en verzoek tot medewerking aan alle belangstellenden in ons onderzoek, ten einde te verkrijgen, dat ons materiaal mettertijd zooal niet geheel volledig, dan toch in alle opzichten representatief moge zijn.

